

HRVATSKI SABOR

Odbor za zaštitu okoliša i prirode

KLASA: 022-03/22-01/13

URBROJ: 6521-29-22 -

Zagreb, 17. veljače 2022.

D.E.U. br. 21/021

ODBOR ZA EUROPSKE POSLOVE
g. Domagoj Hajduković, predsjednik

Predmet: Mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske o Prijedlogu Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2003/87/EZ o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije, Odluke (EU) 2015/1814 o uspostavi i funkcioniranju rezerve za stabilnost tržišta za sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova Unije i Uredbe (EU) 2015/757 COM (2021) 551, D.E.U. br. 21/021

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora razmotrio je, na 28. sjednici održanoj 17. veljače 2022. godine Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2003/87/EZ o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije, Odluke (EU) 2015/1814 o uspostavi i funkcioniranju rezerve za stabilnost tržišta za sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova Unije i Uredbe (EU) 2015/757 COM (2021) 551, koje je Odboru za zaštitu okoliša i prirode sukladno članku 154. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora dostavio Odbor za europske poslove, aktom od 26. siječnja 2022. godine.

Stajalište Republike Hrvatske o ovom Prijedlogu direktive usvojila je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske Zaključkom KLASA: 022-03/22-07/12, Urbroj: 50301-21/06-22-2 na sjednici održanoj 18. siječnja 2022. godine.

Stajalište Republike Hrvatske obrazložio je državni tajnik Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te istaknuo da su analize pokazale da bi se emisije do 2030. godine, zadržavanjem postojećeg zakonodavstva, smanjile za 51%, što bi bilo više od postavljenog cilja od 43%, međutim ne bi bilo dovoljno za ostvarivanje novog ambicioznog cilja od -55% do 2030. godine. Zbog toga je glavni razlog donošenja ovog prijedloga revizija EU ETS-a u skladu s klimatskim ambicijama za 2030. godinu i postizanje najmanje 55% neto smanjenja emisija stakleničkih plinova u odnosu na emisije 1990. godine, s postupnom putanjom do klimatske neutralnosti do 2050. godine. Prema prijedlogu sektori u EU ETS-u do 2030. godine trebaju smanjiti emisije za 61% u odnosu na 2005. godinu. Procjena učinka pokazala je da se povećanje klimatskih ambicija treba odraziti i na ostale sektore koji dosad nisu bili obuhvaćeni EU ETS-om pa se predlaže da se u sustav uključe emisije iz sektora pomorskog prometa te emisije iz sektora zgradarstva i cestovnog prometa.

RH podržava izmjenu EU ETS direktive radi provedbe ambicije koja se postavlja s novim ciljem smanjenja emisija do 2030. godine od najmanje -55%. Vezano za izmjenu EU ETS direktive najveći izazov za postrojenja koja su uključena u EU ETS bit će smanjenje ukupnog broja raspoloživih emisijskih jedinica uslijed povećanja linearnog faktora smanjenja, koji će umjesto dosadašnjih 2,2% iznositi 4,2% do 2030. godine. Posljedično će se time smanjiti količina emisijskih jedinica koje se besplatno dodjeljuju. RH podržava te smatra nužnim ograničavanje emisijskih jedinica i povećanje linearnog faktora smanjenja za postizanje cilja te će se postrojenja morati prilagoditi.

RH podržava mehanizam za prilagodbu ugljika na granici (CBAM). Uvođenje CBAM mehanizma cementna industrija u RH vidi kao rješenje postojećeg problema uvoza jeftinijeg cementa u RH iz trećih zemalja.

Vezano za uključivanje pomorskog prometa u EU ETS RH ističe da uvođenje navedenih mjera može prouzročiti izazove u pomorskom sektoru koji se odnose na operativnu, tehničku, ali i financijsku prirodu, a posebice u lukama koje nemaju razvijenu potrebnu lučku infrastrukturu. Isti se odnosi i na brodare kojima će trebati velik period prilagodbe po pitanju prelaska na alternativna goriva. Predloženim mjerama otvara se pitanje konkurentnosti europskih brodara na svjetskom tržištu. Ujedno su alternativna goriva još u razvoju (vodik, amonijak i dr.) te je stoga neophodno ubrzati razvoj novih tehnologija i omogućiti financiranje nabave takvih brodova.

RH smatra najvećim izazovom izmjenom EU ETS direktive predloženo uključivanje sektora zgradarstva i cestovnog prometa od 2025. u zaseban EU ETS. RH ističe kako cestovni promet čini 27% ukupnih emisija u RH te će njegovo uključivanje u EU ETS dodatno istaknuti izazove u pogledu razvoja infrastrukture za cestovna vozila na alternativna goriva, kao i pristupačnost ovakvih vozila građanima u RH (obzirom na manju kupovnu moć građana u odnosu na države članice s većim BDP-om). Uključivanje sektora zgradarstva u zaseban EU ETS može rezultirati povećanjem cijena za građane koji bi time bili još više izloženi riziku od energetske siromaštva. Nedostatak financijske sposobnosti građana, velik broj umirovljenih građana s niskim primanjima i visok stupanj zaduženosti javnog sektora također predstavljaju prepreku za energetske obnovu zgrada. Razorni potresi koji su pogodili RH u 2020. dokaz su da je uz energetske obnovu zgrada nužno provoditi i konstrukcijsku obnovu. U sljedećem razdoblju RH će posebno poticati energetske obnovu koja se nadovezuje na nužnu konstrukcijsku obnovu što poskupljuje izvedbu, a ne pridonosi energetskim uštedama i smanjenju emisija. Stoga će biti potrebno pripremiti detaljnu analizu opterećenja za građane te na temelju te analize osmisliti i provesti mjere za sprečavanje širenja energetske siromaštva.

RH podržava izmjenu pravila za rezervu za stabilnost tržišta kojima se regulira količina jedinica u opticaju s ciljem bolje regulacije cijene emisijskih jedinica na tržištu. RH smatra da sustav izračuna jedinica koje se prebacuju u rezervu postaje fleksibilniji te će manje utjecati na volatilitnost kretanja cijene emisijske jedinice.

RH podržava predloženo povećanje iznosa za Modernizacijski fond za modernizaciju postrojenja, povećanje energetske učinkovitosti i korištenje obnovljivih izvora energije, posebice za postrojenja koja će biti uključena u EU ETS u idućem desetljeću. Za sada RH na raspolaganju ima 8,7 milijuna emisijskih jedinica, a novim prijedlogom njihov broj bi se povećao na 12,2 milijuna emisijskih jedinica. RH je iskoristila mogućnost predviđenu EU ETS direktivom da 20% sredstava od prodaje na dražbi doda u Modernizacijski fond (oko 6 milijuna emisijskih jedinica). Ujedno RH podržava povećanje sredstava za Inovacijski fond za financiranje inovativnih projekata kojima će se smanjiti ili u potpunosti ukloniti emisije. Međutim, ne slaže se s dijelom prijedloga kojim se 150 milijuna jedinica iz novog EU ETS-a za cestovni promet i zgradarstvo stavlja u Inovacijski fond. RH je stava da te jedinice treba ostaviti u novom EU ETS-u te prihode od njihovog dražbovanja usmjeriti na mjere kojima će države članice financirati aktivnosti smanjenja emisija u ovim sektorima te smanjenje energetske siromaštva i povećanje energetske učinkovitosti.

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora, sukladno članku 152. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, bez rasprave, jednoglasno (9 glasova „za“) je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Odbor podržava Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Direktive 2003/87/EZ o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Unije, Odluke (EU) 2015/1814 o uspostavi i funkcioniranju rezerve za stabilnost tržišta za sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova Unije i Uredbe (EU) 2015/757 COM (2021) 551

Za izvjestitelja na sjednici Odbora za europske poslove određena je Sandra Benčić, predsjednica Odbora.

PREDSJEDNICA ODBORA
Sandra Benčić